

جمهوری آذربایجان درگیری ها و اغتشاشات سومقائیت در 30 سال پیش را از پیش طراحی شده دانست

وزارت امور خارجه و دادستانی کل جمهوری آذربایجان با صدور بیانیه ای به مناسبت 30 سالگی درگیری های خونین میان ارامنه و آذری ها در شهر سومقائیت جمهوری آذربایجان که از عوامل آغاز بحران قره باغ محسوب می شود، تاکید کردند این وقایع ساخته و پرداخته سرویس های امنیتی اتحاد جماهیر شوروی بوده است.

به گزارش آران نیوز به نقل از پایگاه اینترنتی «ویرتوالاد»، حکمت حاجی اف، سخنگوی وزارت خارجه جمهوری آذربایجان، در مراسم ویژه 30 سالگی « اغتشاشات سومقائیت » با بیان اینکه « این وقایع، توطئه سرویس های امنیتی ارمنستان و اتحاد جماهیر شوروی بود»، بیانیه مشترک وزارت خارجه و دادستانی جمهوری آذربایجان را در این باره قرائت کرد.

در این بیانیه آمده است: « ارمنستان برای تحقق ادعاهای ارضی غیرقانونی و بی اساس خود علیه (جمهوری) آذربایجان که از اواخر دهه 1980 آغاز شد، به خشونت، ترور و خرابکاری در زمینه قومی و استفاده از نیروی نظامی مبادرت کرد. این اعمال خشونت آمیز با حملات به اهالی آذربایجانی ساکن قره باغ کوهستانی آغاز شد و از سال 1991 ارمنستان تجاوز نظامی آشکار به (جمهوری) آذربایجان را ادامه داد.... برای اخراج دستجمعی اهالی آذربایجانی ساکن ارمنستان و جدایی قره باغ کوهستانی از (جمهوری) آذربایجان و الحاق آن به ارمنستان و برای توجیه بکارگیری شیوه های خشونت آمیز در این زمینه، رهبران ارمنستان، نظریه پردازان شووینیست و سازمان های افراط گرای ارمنی در اواخر دهه 1980، درگیری های قومی در مناطق مختلف (جمهوری) آذربایجان را طراحی و اجرا کردند. وقایع فوریه 1988 در سومقائیت نیز اوج این توطئه های هدفمند بود.»

در بیانیه مشترک وزارت خارجه و دادستانی جمهوری آذربایجان افزوده شده است: « سومقائیت که در 30 کیلومتری باکو قرار دارد و محل زندگی بیش از 15 قوم بود، در سال 1988 دارای 258 هزار نفر جمعیت بود که تقریباً 18 هزار نفر آنها ارمنی بودند. تا فوریه 1988 هیچ درگیری قومی در سومقائیت روی نداده بود و امروز نیز سومقائیت همانند سایر شهرهای (جمهوری) آذربایجان ویژگی چندقومی و چنددینی خود را حفظ کرده است.»

در بیانیه مشترک وزارت خارجه و دادستانی جمهوری آذربایجان افزوده شده است: « در 26 فوریه 1988 میدان مرکزی سومقائیت در اعتراض به قتل دو جوان توسط ارامنه در قره باغ کوهستانی به تصرف اعتراض کنندگان (آذری) درآمد. افراطیون و خرابکاران ارمنی این تجمع اعتراض آمیز (آذری ها) در سومقائیت را به سمت اغتشاش تحریک کردند. دادستانی کل اتحاد جماهیر شوروی برای بررسی این اغتشاش پرونده قضایی گشود و به ریاست ولادیمیر گالکین، بازپرس پرونده های بسیار مهم، گروه بازپرسی با حضور 231 بازپرس از مناطق مختلف کشور و به همان تعداد نیروی عملیاتی، تشکیل شد. در نتیجه بررسی های این گروه بازپرسی دادستانی کل اتحاد جماهیر شوروی مشخص شد که در نتیجه این اغتشاش، 32 نفر شامل 26 نفر ارمنی، شش نفر آذری کشته شده اند. به حکم دادگاه، 92 نفر به حبس طولانی مدت و یک نفر نیز به اعدام محکوم شدند. در نتیجه این بازپرسی، فقط تعدادی از شرکت کنندگان در این اغتشاش شناسایی و مجازات شدند. رهبری سیاسی و کمیته امنیت دولتی اتحاد جماهیر شوروی، این پرونده را تکمیل و سازمان دهندگان و سفارش دهندگان آن را مشخص نکرد.»

در بیانیه وزارت خارجه و دادستانی کل جمهوری آذربایجان افزوده شده است که الهام علی اف، رئیس جمهوری آذربایجان در 19 مارس 2010 دادستانی کل این کشور را مامور کشف ماهیت اصلی این جنایت کرد و این پرونده به گروه ویژه ای به ریاست معاون اول دادستانی کل جمهوری آذربایجان و بازپرسان و نیروهای عملیاتی دادستانی و وزارت کشور و سرویس امنیت دولتی جمهوری آذربایجان محول شد و مدارک جمع آوری شده این گروه بازپرسی اثبات می کند که اغتشاش در سومقائیت، توطئه طراحی شده سرویس امنیتی ارمنستان و کمیته امنیت دولتی اتحاد جماهیر شوروی بوده است.

در بیانیه وزارت خارجه و دادستانی کل جمهوری آذربایجان افزوده شده است: « هدف از این توطئه، توجیه غیرممکن بودن همزیستی ارامنه و آذربایجانی ها در قره باغ کوهستانی در ترکیب (جمهوری) آذربایجان و توجیه اخراج دستجمعی آذربایجانی ها از ارمنستان بود. کمیته امنیت دولتی اتحاد جماهیر شوروی نیز قصد داشت نشان دهد که جمهوری های شوروی، بدون وجود حاکمیت مرکزی شوروی نمی توانند بطور مستقل ادامه حیات دهند. به همین علت، وقایع مشابه حوادث سومقائیت، با طراحی «کمیته امنیت دولتی» اتحاد جماهیر شوروی در اوش (قرقیزستان)، فرغانه (ازبکستان)، تفلیس (گرجستان) و ویلنیوس (لیتوانی) نیز سازمان دهی شده بود.»

در بیانیه وزارت خارجه و دادستانی کل جمهوری آذربایجان برای اثبات این فرضیه افزوده شده است: « به همین علت در زمان وقایع سومقائیت، وزارت کشور و قشون داخلی اتحاد جماهیر شوروی برغم اینکه در شهر سومقائیت به تعداد کافی نیرو داشتند، برای کنترل اوضاع تدابیر پیشگیرانه اتخاذ نکردند. حمله به منازل (ارامنه در سومقائیت) و اقدامات خشونت آمیز نیز براساس طرح و فهرست از پیش آماده شده و بطور مستقیم تحت فرماندهی ادوارد گریگوریان، ارمنی الاصل ساکن سومقائیت اجرا شده و ارامنه ای هم که مورد حمله قرار گرفتند، اشخاصی بودند که از پرداخت اعانه به کمیته های مخفی «کرونک» و «کاراباخ» که قصد جداسازی قره باغ کوهستانی از (جمهوری) آذربایجان را داشتند، خودداری کرده بودند.... ادوارد گریگوریان که به حکم دادگاه به زندان محکوم شده بود، بعد از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی به زندان های ارمنستان منتقل شد و از آنجا هم بطور معماگونه ای بلافاصله آزاد شده است.... هم اکنون ادوارد گریگوریان تحت حمایت سرویس های امنیتی ارمنستان به زندگی

خود در کشور ثالث ادامه می دهد. مدارک این پرونده نشان می دهد که اگر انسان دوستی و شجاعت ساکنان آذربایجانی سومقائیت نبود، این خرابکاری طراحی شده ، گسترش بیشتری می یافت. گفته های شاهدان ارمنی این وقایع نشان می دهد که در زمان این وقایع، آذربایجانی ها آنها را در خانه های خود پناه و نجات داده اند.»

در بیانیه وزارت خارجه و دادستانی کل جمهوری آذربایجان افزوده شده است : « برغم سانسور حاکم بر عکس و فیلمبرداری در دوره شوروی، حوادث سومقائیت با دوربین های از پیش کارگذاشته شده، عکسبرداری و فیلمبرداری شده و بلافاصله از اراضی اتحاد جماهیر شوروی خارج شده و توسط سازمان های لابی ارمنی در چارچوب تبلیغات ضد آذربایجانی پخش شده است. گرچه ارمنستان و لابی ارمنی ، حامدانه از حوادث سومقائیت برای تبلیغات ضد (جمهوری) آذربایجان استفاده می کنند، تدابیر دولت (جمهوری) آذربایجان و بررسی مبتنی بر مدارک این وقایع، وقوع آن براساس نیات حيله گرانه ملي گرایان ارمنی و حامیان آن ها را با مدارک کافی و غیرقابل تکذیب، به اثبات رسانده است. هم اکنون نیز تدابیر بازپرسی و عملیاتی برای شناسایی و پیگرد قانونی تمامی شرکت کنندگان و سفارش دهندگان این اغتشاشات و افشای حامیان آنها ادامه دارد.»